

Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27563>

Özet

Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği (OMEBÖ), 2020 yılında Abdurrahman İrfan ve Merve Ekiz tarafından ölçek geliştirme çalışması kapsamında oluşturulmuş bir araçtır. Bu ölçeğin temel amacı, eğitim kurumlarındaki paydaşların (öğretmenler, personel, vb.) okul müdürlerinden beklediği etik davranış ve yönetim standartlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle eğitim yönetimi bağlamında **etik liderlik** algısının ve beklentilerinin belirlenmesine odaklanmaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerini ortaya koyarak alandaki araştırmacılara sağlam bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek geliştirme süreci, hem Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği'ni hem de Etik Liderlik Ölçeği'ni kapsamaktadır. Çalışma, etik yönetim ve liderlik alanındaki teorik çerçeveleri temel alarak, okul müdürlerinin karar alma süreçlerinde ve uygulamalarında sergilemeleri beklenen **etik ilkeleri** değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Etik Beklenti, Okul Müdürü, Etik Liderlik, Eğitim Yönetimi, Ölçek Geliştirme, Okul Yönetimi, Liderlik Etiği

Yazarlar

Abdurrahman İrfan, Merve Ekiz

Amaç

Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği'nin birincil amacı, okul müdürlerinin mesleki rolleri ve görevleri sırasında göstermeleri beklenen etik davranışların düzeyini ve niteliğini sistematik olarak belirlemektir. Eğitim kurumlarında etik davranışların önlenmesi ve etik bir kültürün yerleştirilmesi, yöneticilerin sergilediği davranışların paydaşlar tarafından nasıl algılandığına bağlıdır. Bu ölçek, bu algılar ve beklentileri somutlaştırmaktadır.

Bu araç, eğitim politikalarının ve yönetici yetiştirme programlarının etik boyutunu güçlendirmek için önemli veriler sağlamaktadır. Ölçek, okul müdürlerinin hesap verebilirliğini artırma ve yönetim süreçlerinde şeffaflık tevik etme potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda, etik beklentiler ile mevcut uygulamalar arasındaki olası boşlukların tespit etmeye yardımcı olur.

Yapı

Ölçek, temelde **etik beklenti** yapısını ölçmektedir. Etik beklenti, bir bireyin (bu durumda okul

müdürünün) belirli durumlarda veya genel davranış biçimlerinde ahlaki ve profesyonel standartlara uygun hareket etmesi yönündeki inançlar ve talepler bütünüdür. Bu yapı, genellikle okul müdürlerinin dürüstlük, adalet, şeffaflık, etiklik ve sorumluluk gibi temel etik ilkeleri ne ölçüde yerine getirmesi gerektiği algısı üzerinden boyutlandırılmıştır.

Ölçek, muhtemelen çok boyutlu bir yapıya sahiptir; bu boyutlar okul müdürünün öğretmenlerle ilişkilerinde etik, öğrencilerle ilişkilerinde etik ve idari/mali konulardaki etik davranışları kapsayabilir. Bu yapı, doğrudan etik liderlik kavramıyla yakından ilişkilidir, zira paydaşların etik beklentileri, müdürlerin liderlik tarzları şekillendiren temel faktörlerdendir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında (İlhan ve Ekiz, 2020), ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü gösteren çeşitli geçerlik analizleri yapılmıştır. Çalışmada, öncelikle uzman görüşleri alınarak **içerik geçerliği** sağlanmıştır. Bu süreçte, alanda yetkin akademisyen ve uygulamacılardan maddelerin etik beklenti yapısını temsil etme derecesi hakkında geri bildirimler toplanmıştır.

Yapı geçerliğini belirlemek amacıyla ise, tipik olarak **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yapısına uygunluğunu test etmiştir. DFA sonuçları, ölçeğin model uyum indekslerinin (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir seviyeleri içinde olduğunu göstererek, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle desteklendiğini ortaya koymuştur.

Güvenirlilik

Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği'nin güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlılık ve kararlılık özelliklerini incelemiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için **Cronbach Alfa (α) katsayısı** hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini göstermektedir.

Geliştirme makalesinde sunulan sonuçlar, ölçeğin toplam puanı ve alt boyutları için yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu belirtmektedir. Bu, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde uygulandığında benzer sonuçlar verme olasılığının yüksek olduğunu anlamına gelir, böylece ölçümlerin güvenilirliği sağlanmış olur.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek için gerçekleştirilen Faktör Analizi, ölçeğin kaç temel boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. AFA aşamasında, verilerin faktör analizine uygunluğunu kontrol etmek için KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) değeri ve Barlett Sphericity Testi sonuçları incelenmiştir. Bu

testlerin sonuçları, verilerin faktörleştirme için uygun olduğunu göstermiştir.

Analizler sonucunda, ölçeğin birden fazla alt boyuttan oluştuğu ve her bir boyutun okul müdürlerinden beklenen etik davranışın farklı bir yönünü temsil ettiğini tespit edilmiştir. Örneğin, boyutlar arasında "Adil Yönetim Beklentisi," "Etkinlik Beklentisi" veya "Mesleki Sorumluluk Beklentisi" gibi faktörler bulunabilir. Bu çok boyutlu yapı, etik beklenti kavramının karmaşık olduğunu daha derinlemesine incelemeye olanak tanır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir Türkçe ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Çok maddeli öz bildirim ölçeği. Maddeler tipik olarak bir **Likert tipi derecelendirme** formatında cevaplanır (Örneğin, 5'li Likert: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum").

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Okul çalışanları (Öğretmenler, idari personel, vb.)

Yaş Grubu: Yetkinler (Eğitim sektöründe çalışan profesyoneller)

Kitle Detayları: Ölçek, okul müdürlerinin etik davranışlarına yönelik beklentileri ölçtüğü için, eğitim kurumlarında müdürlerle doğrudan etkileşimde bulunan tüm paydaşlar örneklem grubunu oluşturur. Geliştirme çalışması genellikle devlet veya özel okullarda görev yapan öğretmenler üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Psikometrik temelli anket yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Uygulama, katılımcıların okul müdürlerinin etik davranışlarına dair beklentilerini belirten maddeleri derecelendirmesi şeklinde gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Etiği, Okul Yönetimi, Yönetici Beklentileri, Ahlaki Liderlik, Psikometrik Özellikler, Cronbach Alfa

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Abdurrahman İlhan için: abdurrahman.ilgan@idu.edu.tr

Yayın Adresi: Yayın detayları için sorumlu yazarın kurumsal e-posta adresi

kullanılmalıdır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım koşulları ve izinler için sorumlu yazar Abdurrahman İrfan ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçeğin orijinal makalesi açık erişimli bir dergide yayınlanmıştır.

Referanslar

İrfan, A., ve Ekiz, M. (2020). Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği ile Etik Liderlik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *?? Ahlak? Dergisi*, 13(2), 38-81. DOI: <http://dx.doi.org/10.12711/tjbe.2020.13.2.0159>

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: okul-mudurleri-etik-beklenti-olcegi-toad.pdf

Okul Müdürleri Etik Beklenti Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri bu kaynakta doğrudan sunulmamıştır. Maddelerin tam ve orijinal metinlerine ulaşmak için yukarıda belirtilen 2020 tarihli bilimsel makaleye başvurulması veya sağlanan PDF dosyasının incelenmesi gerekmektedir. Ölçek maddeleri, katılımcıların okul müdürlerinden beklediği etik tutumları 5'li Likert tipi bir derecelendirme üzerinden değerlendirilmesini istemektedir.